СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 112. Джерзи Ситі, Н. Дж., понеділок, 16. мая, 1927. VOL. XXXV. No. 112. Jersey City, N. J., Monday, May 16. 1927. THREE CENTS

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ НЕ ВИЇХАЛИ ЧЕРЕЗ ЗЛУ ПОГОДУ

ПОШУКУВАННЯ ЗА ФРАНЦУЗЬКИМИ ЛЕТУНАМИ БЕЗ УСПІХУ.

НЮ ЙОРК, 13. марта. — Всі американські летуни, що збираються летіти без перерви з американської суші понад Атлантійський океан до Европи, себто на просторі яких 3,600 миль, відложили свій лет на один день через непогоду. Здається, що й завтра не буде можна ще летіти, бо сильні вітри на їх дорозі не так скоро вспокояться.

Тимчасом усі три групи летунів відбувають всякі проби зі своїми літаками та впевняють цікавих, що чим дальше, тим більшої певности набирають за успіх свого підприняття.

Пошукування за французькими летунами ведуться далі. З огляду на те, що загально принято можливість, що летуни справді добилися до Нової Фунляндії, пошукування за летунами концентрують на Лябрадор. Туди теж мають направити американський бальон Лос Анджелес, який має летіти низько понад лісами й пустарями, в які могли впасти летуни.

Щоби спокоїти французьку публичну опінію, сильно розжалоблену невдачею своїх летунів, президент Кулидж вислав до президента Франції Думерга телеграму з кондоленцією з приводу нещастя для летунів.

ШКОДИ З ПОВЕНИ РОСТУТЬ ДАЛІ.

НОВІ ТАМИ ЗІРВАНІ, А ФИЛІ ЗАГРОЖУЮТЬ НАЙБОГАТШІЙ ОКОЛИЦІ.

НЮ ОРЛІНС, 13. мая. — Вилив ріки Місісіпі, що триває вже кілька тижнів, нині знова прибрав нові застрашаючі форми, коли кілька прибережних там знова попустило під напором великих вод, а ріка стала заливати найбогатшу околицю Луізіяни.

Вся так звана цукрова кітловина вже опорожнена з людий. Шкоди для сього населення за пару послідних днів рахують на 10 міліонів долярів. Шкоди сі понесла околиця головно в плянтаціях цукру, бавовни й рижу.

ВБИЙНИКИ СНАЙДЕРА ВИСЛУХАЛИ ВИРОК СМЕРТИ.

НЮ ЙОРК, 13. мая. — В повітовім суді на Лонг Айленд Сити відбулася нині остатна частина росправи проти пані Снайдерової та Грея, пари любовників, що вбили дня 20. марта мужа пані Снайдерової. З огляду на те, що присяжні судді признали обох підсудимих винуватими вбийства першого степеня, суддя міг видати тільки присуд смерти. Після рішення судді засуджені мають вмерти в тижни, що почначається 20. червня.

Їх сейчас відставлено до „дому смерти" в стейтовій вязниці Синг Синг в Осининг, Ню Йорк. Пані Снайдер ще має надію на виратування від смерти, а Грей уже зовсім рішений на найгірше.

ПРОЦЕС ЗА НАФТОВУ АФЕРУ ЗНОВА ВІДЛОЖЕНИЙ.

ВАШИНГТОН, 13. марта. — Росправу проти Алберта Фола, міністра внутрішних справ у кабінеті президента Гардинга, та нафтового підприємця Синклера за змову проти федерального уряду в нафтовій справі відложено знова до 17. жовтня. Відложено її на домагання адвокатів уряду, щоби спровадити з Европи важних для уряду свідків, які вибралися туди з Америки якраз на те, щоби не ставати на суд.

БОРОТЬБА ПРОТИ ЗАБОБОНУ.

НЮ ЙОРК, 13. мая. — Кождий народ у світі має свої забобони, і Американці не є в тім згляді виїмком. Найбільше в Америці поширеним забобоном є віра в нещасливе число 13 та в нещасливий день пятницю. Коли зійдеться число 13 з пятницею, то навіть люди, відпорні на забобони, починають почувати злі предчування.

Богато розумних людий пробує боротися проти сих нерозумних страхів. Щоби показати свою віру в глупоту подібних забобонів, 25 молодих пар в сьому місті відложило або приспішило свої шлюби так, щоби їх відбути якраз сьогодня, коли зійшлася тринайцятка з пятницею. Були межи новобранцями люди всіх вір і походжень, а всі вони хочуть показати, що не бояться американського забобону в нещасливу ворожбу 13 й дня пятниці.

КУЛИДЖ НЕ ХОЧЕ ВІДПОВІДАТИ НА ПИТАННЄ ЗА ТРЕТУ КАНДИДАТУРУ.

ВАШИНГТОН, 13. мая. — Підчас звичайної тижневої розмови з газетярами один газетяр поставив президентови питаннє, що він думає робити в справі своєї нової кандидатури на уряд президента при наближаючихся президіяльних виборах. Президент зігнорував питаннє та не дав на нього ніякої відповіди.

В політичних кругах взяли сю мовчанку за потверджене бажання кандидувати ще раз.

ЛІКЕРОВІ ЗАОСТРЕННЯ ВХОДЯТЬ В ЖИТТЯ.

З днем 1. травня входять у Манітобі (Канада) в життя деякі дуже драстичні заострення лікерового закона, ухвалені на послідній сесії сойму. Одно з тих заострень є, що поліційний суддя має засудити на вязницю за перше переступлення закона, а саме за незаконне продавання лікерів, або удержування їх на продаж. Хоч поліційний суддя є обовязаний накладати кару вязниці, то одначе прислугує йому право завісити її, коли вважає се за відповідне з уваги на вік, характер, або попередне життя. За другу провину поліційний суд є обовязаний наложити кару вязниці не менше, як 6, а не більше, як 12 місяців, без права завішення вироку. В случаю корпорацій за першу провину кара є $1,000 до $3,000, за другу провину $3,000 до $5,000, за третю не менше, як $5,000.

„БАНДИТ З ДИТИНЯЧИМ ЛИЦЕМ".

Вінніпеґська поліція зловила Гордона Готона, нотиричного „бандита з дитинячим лицем", пошукуваного в ріжних частях Зл. Держав за злочини ріжного сорта. Зловлено його на автомобілі, котрий украв в Емерсоні. Готон признався, що „потребують" його в Порт Орчард, у стейті Вашингтон, де втік з вязниці, чекаючи на процес під замітом намаганого душогубства, розбою і крадежі. „Бандит з дитинячим лицем" в дійсности не є старий, бо так виглядає, що йому не більше, як 16 літ.

БРОВАР ПОКАРАНИЙ НА 3,000 ДОЛЯРІВ.

Поліційний суддя Маршал в Портедж ля Прейрі (Канада) засудив 28. квітня бровар Шейс у Вінніпеґу на 3,000 долярів кари за незаконну продажу пива. Оборонці бровару внесли відклик проти засуду, основуючися на тім, що поліційний суддя не має права наложити висшої грошевої кари, як тисячу долярів.

ДЛЯ ФІЛЯТЕЛІСТІВ.

У Відни продав цими днями відділ марок у „Доротеум" дві марки за 24 і пів міліона корон. Перша була це перештемпльована 45 ц. марка Льомбардія-Венеція 1850 з повним „Хрестом Андрія", продана за 8 і пів міл. корон. Друга, за яку заплатили 14,000 шілінгів, була ще рідша, також з 1850 р. за 9 крайцарів, перебита теж на відворотнім боці. Вона має бути четвертим істнуючим примірником у світі. Найшла її випадково жінка якогось залізничника у Клягенфурті. Отже хто не в силі збирати нині золотих, нехай бодай збирає марки.

АБО КУ-КЛАКС, АБО ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ПОЛІЦІЇ.

В Мус Джьо, Саск., прогнано з поліції констабля Вандайка, коли виявилося, що він належить до тайної організації Ку Клакс Клен.

ДЛЯ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1928 РІК.

Проситься українських лікарів, дентистів, адвокатів, учителів, бизнесменів, як купців, ріел-естейтменів, контракторів, та інших **професіоналістів і підприємців** в усіх містах Злучених Держав, подати свої адреси для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Також просимо подати, де є і як називаються українські **банки, будівляно - позичкові спілки, кооперативи, Народні Доми** й інші підприємства.

Також, де є **українсько-американські школи** з правом прилюдности.

І вкінці усі українські **культурні товариства й інституції** (як музичні школи, хори, театрі) і **громадські установи** (клюби, товариства).

Просимо поспішитися з присилкою. Реченець до 30-го мая с. р.

Се в інтересі кождого громадянина і всіх українських установ в Америці, бо імена й адреси будуть подані поазбучно і будуть в руках 20,000 членів У. Н. Союза через цілий рік.

Адресувати:

„SVOBODA"
Box 346
JERSEY CITY, N. J.
Видавництво У. Н. Союза.

СУЧАСНИЙ БАНДИТИЗМ.

Підчас Великодних свят берлінські злодії зробили поліції несподіванку: вони вирізали в союзі поліційних урядовців діру у міцних дверях, виважили замок і дістались до каси, яку відчинили. На жаль за цей майстерний влом дістали тільки 150 марок. Ще сміливіші були шведські бандити в Ґетеборгу, де в „Народнім Банку" у Велику пятницю, вжили всіх модерних засобів, до динаміту включно. Вибухові матеріяли приготовили підчас урядових годин і ключі від ріжних входів мали при собі. Одначе динамітовий вибух не зломив головних сталевих дверей від каси, де лежало чверть міліона корон, і вломники мусіли втікати без гонорару.

КАРІЄРА БОКСЕРА.

Французький боксер Карпантіє, що кілька літ тому здобув титул світового мистця, знеохочений, здається, остатньою програною, рішив змінити професію. Він виступає тепер у великім париськім кабаретовім театрі як боксер, борець і... оперовий співак. Він відкрив у себе голос, який не є такий сильний, як він сам, але такийже як він приємний і веселий. При цьому Карпантіє ще й гарно танцює. Париська публика зовсім не розчарована тим, що бог пястука чарує тепер іншими прикметами, хоча й слабшими.

ДЛЯ ФІЛЯТЕЛІСТІВ.

Редакція французького журналу „Еко де ля Темброльожі" заспокоює цікавість тих, що хотіли би знати, скільки є усіх зразків марок: 53.727. Є що збирати.

ЗНЕНАВИДЖЕНА СУЧАСНІСТЬ.

43-літний адвокат у Будапешті, др. Артур Ширтес, відомий як автор талановитих юридичних студий, повісився, залишивши лист: він не в силі довше глядіти на сучасне життя. З його творів відомі „Теорія суспільного права", „Суспільна організація", „Правознавство культурною силою", „Психольогія опінії".

БЕЗДОМНІ ДІТИ.

В Радянському Союзі є сім міліонів бездомних дітей. З цього великого числа всього 70 тисяч дітей має приміщення по захистах, які дуже погано виконують свою ролю. 40—90% отсеї малолітної беззахисної армії дітиочої кокаінізується. Один комуністичний діяч — Березнер ось-що каже про московський захист: „Скажім собі правду, ця інституція, покликана до боротьби з проступництвом, сама виховує проступників".

ЗЛОВИЛИ ОШУСТА.

До перемиського „Українського Голосу" пишуть: В який спосіб впроваджено польську мову навчання в чисто українських школах, це можна було нераз вичитати на сторінках нашої преси. Де уживано способів нечесних, обману й циганьства. От трафився припадок, що навіть комендант постерунку обманював війта, щоби цей потвердив декларації з жаданням польської мови. В селі Вілька жапалівська, пов. Любачів, де нема ні одного Поляка, згідно з законом, по внесенню декларацій, школа осталась українською. Це було сіллю в очах „власть імущих". В сусідному селі Жапалові є постерунок. Комендант цего постерунку п. Рубашевскі вже від 2-ох літ занимається фабрикацією шкільних декларацій. Так сфабриковано декларації в Жапалові, де до нині вчать по польськи, а українські діти навіть своєї мови не знають. Так хотів сфабрикувати й на Вільці. Дня 17/3 списав цей пан всі діти й їх опікунів для своїх чорних цілей, про що вже попередно була мова. А дня 21/3, виповнивши декларації з жаданням польської мови, візвав війта, селянина неграмотного, Цітульця, та сказав, що є вибори до сойму і треба печатки. Цей, повинуючись приказам команданта, потвердив усі декларації, не знаючи, що прибиває і на що.

Розумніщі селяне висміяли його, що він собі вирок смерти потвердивби навіть. Догадавшися, що виборів жадних нема, рішучо зажадав віддання печаток. Цей викручувався дальше, що староство хотіло знати, які дороги є довгі, тому має це він потвердити. Але коли загрозив ошуканцеві донесенням до суду о злочин обману, віддав цей печатки та просив, щоби „wszystko było cicho".

От такими то справами занимаються органи поліції, яких обовязком є стояти на сторожі права, а не пособляти обманові й циганству.

ВЕЛИКЕ НАПРУЖЕННЄ МІЖ АНГЛІЄЮ А СОВІТАМИ

ОЖИДАЮТЬ ЗІРВАННЯ ДИПЛЬОМАТИЧНИХ ЗНОСИН. — СОВІТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ РЕВІЗІЇ.

ЛОНДОН, 13. мая. — Цілий будинок Аркоса, в якім переведено вчера ревізію, стереже військо і поліція. Секретар сер Гикс заявив в парляменті, що ревізія була оправдана та наступила на жадання міністерства війни, з якого перед двома днями викрадено важні військові документи. А з доходжень виходить, що цеї крадежи допустилися совітські агенти.

Торговельна місія внесла на руки секретаря справ заграничних Чемберлейна протест проти ревізії, яка нарушила ектериторіяльні права, які признано місії.

Тимчасом поліція взялася відчиняти залізні каси, в яких нали бути переховані документи. Коли її урядовці не хотіли відчиняти, закликано механіків, які провертіли діру і в той спосіб уможливили вхід до волту.

Всі здають собі справу з того, що той факт може потягнути дуже далеко ідучі консеквенції. Всі ждуть на те, що скаже Москва, але вона обмежилася на разі тільки до протесту. Ревізія наступила в тім часі, коли англійські банки признали торговельній совітській місії кредит до 10,000,000 фунтів стерлінгів, яких тепер готові не виплатити.

ПРАВИТЕЛЬСТВО В НАНКІНГ ДОМАГАЄТЬСЯ РЕВІЗІЇ ДОГОВОРІВ.

ШАНГАЙ, 13. мая. — Новосформоване націоналістичне правительство в Нанкінг видало манїфест, в якім зазначує, що воно йде по тій лінії, яку положив в основу основник націоналістичної партії Сун Ят Сен. Воно хоче довести до цего, щоби чужинці в Китаю почували себе на рівні свобідними з Китайцями, а Китай щоби мав ті права, які прислугують другим державам. Китай не може признати важними договори, що їх заключено ще перед 100 роками. Бо дух тих договорів істнує ще до сегоднішний день. Ті договори спиняють розвій Китаю, вони навіть є перешкодою в розвою заграничної торговлі.

ПРОДАЮТЬ ЦАРСЬКІ ГОДИННИКИ.

МОСКВА, 13. мая. — Совітський уряд виставив на продаж годинники-будильники, що їх забрано з царських палат. Всі ті годинники грають ріжні пісні, як Боже царя храні і їм подібні, які цілком не підходять до смаку теперішних господарів Росії.

ФРАНЦУЗИ ГОТОВІ ПРИВИТАТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

ПАРИЖ, 13. мая. — Вся французька преса заявляє згідно, що Америка зробила все, що могла, щоби ратувати пропавших французьких летунів. Коли ж тепер з Америки беруться перелетіти океан американські летуни, Французи радо їх привитають.

ПАНІКА НА БЕРЛІНСЬКІЙ БІРЖІ.

БЕРЛІН, 13. мая. — Пятниця і ще 13-го була дійсним фермальним днем на біржі в Берліні. Деякі акції почали нагло спадати на 40 до 50 пойнтів. Сталося це тому, що біржеві спекулянти витягнули з банків готівку на яких 800,000,000 марок, через що повстала хвилева грошева скрута, яка викликала замішанне, а з ним паніку на біржі. Знатоки кажуть, що це тільки переходова подія, яка не потягне за собою ніяких наслідків що до сили курсу німецької марки.

НЕ ДОЗВОЛЕНО СВЯТКУВАТИ ІМЕНИ КОРОЛЯ.

ТАНҐІР, Мароко, 13. мая. — Міжнародна адміністрація заборонила Еспанцям святкувати уродини еспанського короля. Такі свята відбувалися давними роками дуже торжественно. Всі вулиці були удекоровані, а з домів повівали еспанські прапори. Від двох літ не було тих свят, задля торговельної скрути. Сего року Еспанці, які становлять більшість місцевого населення, хотіли знова святкувати, але адміністрація свято заборонила. Еспанці обурені з приводу цього заказу.

БАНДИТИ МАСАКРУЮТЬ.

ПЕКИН, 13. мая. — Найбільше терпить Китай від бандитів, що нападають на села, рабують і палять їх, а населення вбивають. В Шантунській провінції напали такі бандити на місцевість Геншен, ограбили її, доми попалили і людий вирізали, а дітий покидали в огонь. В той спосіб згинуло яких 3,000 людий.

ЧОГО СОВІТИ ДОМАГАЮТЬСЯ НА ЕКОНОМІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЖЕНЕВА, 13. мая. — Совітські делегати підносять головно одне, а то домагаються кредитів, щоби відбудувати Росію, бо така відбудова буде добром і спасенням для цілого світа. Голова делегації Сокольників говорив, що Росія терпить так як і другі держави і так як і другі потребує вона допомоги.

Американський делегат Бойден заявив, що західні краї думають піднести свої краї економічно на капіталістичних засадах, але не мають нічого проти комуністичних експериментів в Росії. Хай більшевики пробують доказати щось кращого та ущасливити світ своїми методами. Життє само виявить, чия метода краща і успішніша.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩАДЯТЬ ЦЕНТИ, ТРАТЯТЬ ДОЛЯРИ

Як усяке нещасте, так і великий вилив ріки Місісіпі дає богато до думання думаючим людям. Можна там було бачити, як заховується в нещастю проворний, активний народ. Можна там було бачити, як у нещастю приватний інтерес мусить уступати загальному добру. Бачили ми там здійснене богато других правд людського життя.

Та відай одна з них повинна нам убитися в память більше, як яканебудь друга. Се наука з динамітовання прибережної тами в Пойндрасі коло Ню Орлінса. Великим коштом праці й гроша отворено там прибережні гати, щоби розілляти води по широких прибережних полях і в сей спосіб обнижити хочаби на кілька цалів уровень води в місті Ню Орлінсі. На сей плян рішився міський уряд по довгих дискусіях, по довгих сварках з фармерами, яких поля й господарства випущена з берегів вода мала залляти, по довгих правних короводах. Уряд мусів упевнити вперед всіх пошкодованих, що вся шкода буде їм повернена містом, яке мало дістати з того полекшу.

Тепер обчисляють, що зірвання прибережної тами буде коштувати місто грубі міліони долярів. Буде воно мусіти заплатити не тільки за кошти динамітовання, але й винадгородити всіх фармерів та других мешканців, що живуть у цілій околиці, заллятій водами, випущеними на волю по зірванню тами. Начисляють, що се буде виносити коло 15 міл. долярів.

Супроти сього видатку пригадується агітація, яку ріжні передвиджуючі будучність люди повели два-три роки тому назад, щоби коло Пойндраса поставити врегульовану після модерних способів річну відногу. Такий рукав приспішувавби відплив води на случай повени та облекшувавби напір води на місто Ню Орлінс. Після обчислень інжинерів закупно землі під такий рукав, прокованнє його й врегульованнє мало коштувати разом 5 міліонів долярів. Ся сума видалася тоді так великою, що проєкт перепав. Нині місто має заплатити понад 15 міліонів долярів і з сього не має ніякої користи.

В сей спосіб місто заощадило 5 міліонів, а втратило 15 міліонів долярів. Подія, яка дуже часто случається нерозумно ощадним людям. Подія дуже часто случається в заряді організацій, де члени часто лишають уряд без відповідних фондів і необхідних коштів, через що організаційний уряд мимо найкращої волі й зусиль не може зробити потрібної роботи— з великою шкодою для організації.

Ощадність добра річ, але не того рода ощадність, що ощаджується центи, а тратиться доляри.

ЯК УКРАЇНСЬКЕ СЕЛЯНСТВО ДЕСЯТЬ РОКІВ ТОМУ БОРОЛОСЯ ПРОТИ МОСКОВСЬКОГО ЗАМАХУ

З вибухом революції 1917 р. в Росії почали організуватися скрізь ріжні совіти (ради). Починаючи від сельських совітів, вони обєднувалися в повітові, окружні та губерніяльні. В містах та робітничих районах вони складалися з представників робітників і салдатів, тому й звалися совітами „салдацкіх і рабочих депутатів", а де були селяне, то звалися ще й селянськими.

Спочатку майже в усіх совітах захопили провід російські соціялістичні партії, які до революції розвивали найбільшу діяльність особливо на Україні, рахуючи українського селянина більш культурним та більше здібним до організації, ніж московського селянина. Серед робітництва працювала найбільше російська партія соціял-демократів меншевиків (большевики були дуже слабо поширені й не мали широких робочих мас за собою), а серед селянства працювала російська партія соціялістів - революціонерів. Звичайно в тих партіях на Україні переважно працювали несвідомі національно соціялісти-Українці. Українські партії були ще молоді й за слабі, щоби могли відразу повести з собою українські маси. Крім того вони спочатку не ставили різко національних домагань і мало чим відріжнялися від таких самих російських.

Лише згодом, коли національна свідомість почала захоплювати все ширші кола українського громадянства, а українські соціялістичні партії почали яскравійше ставити національні домагання, почали вони здобувати ширші маси українського селянства й почасти свідомого національно робітництва.

Російська партія соціялістів-революціонерів організувала та провадила „Крестьянскій Союз". „Всеросійському Крестьянському Союзови" спочатку пощастило приєднати до себе значну кількість українського селянства, а декуди й цілі губернії (як наприклад чернігівську, де губерніяльний союз селянства став членом Всеросійського Союзу).

Звичайна приналежність до загально російської організації українського селянства сприяла праці російських партій, та революційного уряду, які всіма засобами намагалися здавити український національний рух, що загрожував „єдінству Россії". Тому, що на Україні головну народну масу дає селянство, біля нього й розгорілася найбільша боротьба між українськими націоналістами та русоцентристами. Росіяни намагалися всіма силами звязати наше селянство міцнійше з „общерусскімі" організаціями, а Українці навпаки стреміли до створення з нього окремої національно-селянської організації. Отже в противагу Крестянському Союзу, українська партія соціялістів-революціонерів почала організувати селянські спілки. Звичайно ті спілки організувалися не після національних ознак, а соціяльно-економічних. Томуж, що на Україні селянство не було зрусіфіковане, хоч подекуди вже забуло своє справжнє національне імя, селянські спілки на Україні відразу набрали й національного характеру. Тимчасовий центральний комітет селянської спілки, що був обібраний на першім всеукраїнськім конгресі, був доповнений делегатами від губерніяльних селянських організацій. Таким чином, ставши дійсно всеукраїнським, розвинув жваву діяльність під проводом свого голови М. Стасюка та членів А. Степаненка, М. Ковалевського, П. Христюка та инших.

Дуже скоро українська селянська спілка виросла в найбільшу організовану силу на Україні, а „обще-русскіе крестянскіе союзи" потонули в морі національно організованого селянства.

Перший генеральний бій русоцентристів та націоналістів відбувся у Київі в першій половині травня 1917 року.

Побачивши силу зорганізованости українського національного руху, особливо після національного конгресу та утворення Центральної Ради, російська соціялістична демократія вирішила рішучими заходами спаралїжувати той рух, або в крайнім випадку хоч дезорганізувати його. Для того, потайки від Центральної Ради та від соціялістичних партій, „русскіе таваріщі" оголосили скликання областного зїзду в Київі представників від рад робітничих, селянських та салдацьких депутатів. Вони мали явний намір на тім зїзді утворити не-українську більшість і тим створити „общерусскую" організацію, що мала перечити діяльности Центральної Ради. Цікаво, що й тут русоцентристи залишилися вірними собі в намірі шматувати живе тіло українського народу. Вони кликали представників лише від частини України, гадаючи, що другий „общерусскій" областний орган утвориться десь в Одесі, а третій деинде. Навіть в цілях „общерусскіх" вони не виділяли цілу Україну в одну область, а штучно шматували її. Така тенденція всіх русоцентристів до останнього часу ні скільки не змінилися й навіть коли деякі договорюються до федерації, то лише частини України, а не цілої, як російські соціялісти революціонери типу Гуревича.

Довідавшись з газет про скликання областного зїзду, українська Селянська Спілка розвинула найсильнійшу агітацію серед зорганізованого селянства, яке Москалі хотіли оминути. Селянство жваво відгукнулося на заклик своєї спілки й прислало на цей зїзд своїх представників. Це цілковито несподівано заскочило русоцентристів. Спробували знайти ріжні причепки організатори зїзду, щоби його не розпочинати, бо бачили, що на ньому буде українська більшість. Два дні воловодилися, але на рішучу поставу селян мусіли таки зїзд розпочати.

Українське селянство відразу показало, що воно не допустить господарити в його хаті непрошеним панам з Московщини. На кожне привітання від ріжних російських партій та організацій і влади, що закінчувалося проголошенням російської демократичної республіки, селянство гучно й одноголосно додавало: „і федеративної". Кожного промовця при словах демокр. республика селянство стрічало дружнім хором „і федеративна". Це звичайно перепутало всі карти пануючої демократії й зіпсувало їй гру. Про федерацію вона боялася навіть подумати, а тут увесь час „і федеративна". На другий день організатори зїзду рішили не допускати селянства на зїзд, бо воно не має „відповідних мандатів", але для декоруму всеж хотіли допустити тих, що здавалися „понадьожнее". Селянство цим обурилося й зробило окремо свій „зїзд", скорше нараду. На тій нараді ухвалили низку постанов в земельній справі, в справі закінчення війни, в справі національно-політичній та в справі майбутнього федеративного державного устрою Росії, з окрема з національно-теріторіяльною автономією України.

З „общерусскаго областного сезда" нічого не вийшло й Москалям — зорганізоване селянство до того не допустило. Не пощастило тоді всадити ножа Центральній Раді. До цього прийшло пізнійше, коли на Київ наступали московські ґвардейські полки під проводом большевицького головнокомандуючого Муравьова.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з ґазет надіслали: Теодор Федусь, Саґіно, Мишиґен; гр. Т. Мілещук, Ню Йорк; гр. Василь Осухівський, Сиракюз, Ню Йорк; В. Морозович, Бронкс, Ню Йорк.

Ілля Корпан, Стейплетон, Ню Йорк. — Хоча про справу вивішування прапорів ще нема закона, все таки в Америці приймається загально деякі правила про сю справу. — Коли прапор несеться в поході, то американський прапор має бути несений або на правій руці других прапорів (себто коли дивитися в напрямку походу) або на переді перед другими прапорами, в середині лінії других прапорів. — Коли прапори вивішується, то кождий прапор повинен мати дручок менче-більше такої самої довжини, а прапори повинні бути однакової величини. — Коли прапор вішается зі середини вулиці, як приміром, межи домами, то прапор Злучених Держав має бути вивішений „юнією" (себто звіздами) на північ на вулиці, що йде зі сходу на захід, а з „юнією" на схід вулиці, що йде з полудня на північ. — Коли прапора вживається на плятформі або сцені, то прапор має бути вивішений поза й над бесідником. — Отсе всі правила, які находяться подані в американських альманахах. Ваші практичні питання прийдеться Вам розвязати після отсих вказівок.

„Робітник". — На таке питаннє, кілько заробляють робітники якогось промислу, дуже тяжко відповісти. Се передовсім залежить від місцевости. Далі в кождім промислі є ріжні роди праці, а кожда з них має ріжні зарібки. Підчас одного урядового слідства над кравецьким промислом у Ню Йорку в 1925 році стверджено, що так звані оператори заробляли по 56 долярів тижнево, „котери" по 55, „пресери" по 51, „финишери" 41, їх помічники 34, ріжні другого рода яких 37 долярів. — Та відай не дуже то порадно братися за роботу просто лишень тому, що вона краще платиться. Відай братися скорше за те, що йде чоловікови по серцю.

ЖЕНЩИНА ПРЕДСІДНИКОМ ТРИБУНАЛУ.

В здобутім недавно Шанґаю китайське національне правительство іменувало предсідником трибуналу панну Суме Ченг. Суме Ченг в 17-ім році життя покинула батьківський дім, виїхала до Европи і скінчила в Парижі університет, здобуваючи докторат прав. Вернувши до Китаю, брала участь у революційнім русі. До компетенції трибуналу, якому проводить п-а Суме Ченг, належать справи цивільні, карні і торговельні. Іменовання п-и Суме Ченг предсідником трибуналу є познакою, що національний китайський рух бере в свій заряд і права жінки, бо досі жінка в Китаю не мала ніяких прав, жила в пониженню.

В. Будзиновський.

ПЯТЕ КОЛЕСО.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

В першій половині шіснацятьсотих років був у Львові при улици Руській крам і робітня старої української міщанської родини Медвинів. Коли перший з Медвинів прийшов до Львова, чи як його раньше звали, Лембурга, ніхто не годен був сказати. Послідні Медвини знали тільки се, що він був годинникарем. Годинникарства держалися його діти, внуки і правнуки, але не всі. Як у котрого було більше синів, то крам і робітня переходила на найстаршого. Молодші сини, або бралися до иншого ремесла, або покидали Львів, та йшли деинде шукати щастя. Петро Медвин мав двох синів: годинникаря і золотаря. Коли в році 1629-ім помер, його робітню і крам одідичив його найстарший син. В році 1635-ім і сей помер. З його смертю в роді Медвинів вигасло годинникарство, бо небіщик був бездітний. Його крам, його робітню і його мешканнє в тій самій камениці при улици Руській одідичив його брат Іван, котрого робітня була, покищо, за мурами Львова на галицькім передмістю. Іван продав весь годинникарський товар иншим годинникарям і до робітні по покійнім братови переніс свою золотарську робітню. Також взяв його мешканнє.

В дуже короткім часі Іван Медвин став першим богатирем у Львові. Сам був добрим ремісником, все мав добрих челядників, і, що найважнійше, все мав щастє. Його робітня вславилася так, що як хто не хотів з якогось дуже штудерною роботою їхати за кордон Польщі, котра тоді обіймала також всі українські землі, то приїздив до Львова, до Медвина. І ніколи ніхто не мав права нарікати, що Медвин щось зле зробив. Від трьох років Іванови помагав його син, котрий пару років був на науці у славного німецького золотаря в Нірнберзі. З такої школи був також його челядник Михайло Карпюк. Правда, був мочиморда і весь свій зарібок пропивав, але він пив тільки до півночи. Рано вже тверезий сідав до роботи і робив добре, ще й за двох.

Одної днини в горяче літо року 1643-ого в крамі сидів Тодір Медвин, син Івана. До краму увійшов якийсь старший, статній шляхтич. Поздоровивши Тодора, став мовчки по кра-мі роззиратися. Не ждучи на запросини, сів на кріслі і далі роззирався. Здивований поведенням незнакомого, молодий Медвин допитливо глядів на него, ждучи, аж той сам промовить, та скаже, з яким прийшов бажанням.

— Мабуть хоче купити щось таке, чого в крамі не годен добачити. — Тодір подумав.

— Майстра нема? — нарешті шляхтич спитав.

— Нема і нині не прийде, — Тодір відповів. — Але я заступаю його. Прошу сказати, що вам треба. Може я зорудую.

Гість глянув на Тодора пронизливо і спитав:

— А ти хто такий? Спільник, челядник, чи може син? Бо Іван вже мігби мати такого сина. Оженився скорше, як я. О пару років скорше.

— Я на спільника замолодий, — Тодір відповів. — Я челядник і заступник мого тата. Я справді син Івана Медвина.

— Іван має тільки одного сина... Тодора? Чи так?

Тодір кивнув головою, що так.

— Батька нема у Львові?

— Батько є у Львові, але троха недужий. Коли батька нема у Львові, або коли, як ось нині, лежить недужий, то я заступаю його в робітни і в крамі. Ми маємо ще доброго челядника. Прошу сказати, що вам треба. Хочете купити що, чи може вам потрібна яка робота?

— Чи до батька можна зайти? — шляхтич спитав. — Я хотів би побалакати з ним самим.

— В якім ділі? Бо як се діло купецьке, то батько не прийме. Здав на мене.

— Я хотів би відвідати твого батька, мого старого приятеля. Він мій товариш з того часу, коли я у Львові вчився в школі. Як ще жив твій дідо, двацять і пару років тому, я мешкав у него. Таки в сій хаті, в послідній комнаті на поверсі.

— Се тепер моя комната.

— Отже можна зайти до батька?

— Я гадаю, що тато дуже втішиться, коли відвідаєте його. Але, що приказав нікого не впускати до него, то я насамперед мушу спитати його, чи прийме вас? Як вас назвати?

— Скажи йому, що приїхав Богдан...

— Богдан? — молодий Медвин перебив живо. — Може Богдан Хмельницький?

— Або ти чув що про такого?

— Тато не раз згадує вас, коли розказує про свої молоді літа. Як то ви той Богдан, то тато готов доразу подужати, побачивши вас.

— Розказує про мене? Мабуть нічо доброго.

— Тато дуже мило згадують ті часи, коли ви тут були... Ті збитки, які ви робили Ляхам і як вони ніколи не могли спіймати, ані доміркуватися виновника.

— А своїми фіґлями тато ніколи не чваниться? Він також був великий шибеник. Ще й мене бунтував. Тепер мабуть лиш про мої збитки розказує.

Тодір вдарив клевцем мідяний кружок. Двері до робітні відхилилися і показалася голова челядника.

— А що там? — челядник спитав.

— Гукни крізь вікно на подвірє, але так, щоби аж в пекарні почули. Перекажи, щоби Олена зараз прийшла сюди.

Голова челядника щезла. По хвили дверми від улиці увійшла до краму молода, шіснацятьлітна дівчина. Хмельницький так задивився на неї, що йому троха очи не вилізли. Хоч бувалий чоловік, хоч в життю вже неодну оглядав красу, то не пригадував собі, щоби коли бачив таку, як ся. Вона собі вдивилася в него, очивидно з цікавости, хто такий той шляхтич з такими палкими і пронизливими очима. Якось так чудно і несамовито, як сей, ще ніхто не позирав на неї.

— Ти не маєш близшої дороги сюди, крізь робітню? Аж улицею обходиш? — Тодір спитав дівчину.

— Бо там є Михайло, — дівчина відповіла паленіючи і показуючи рукою на двері до робітні.

— Він там не від нині. Давнійше ти все крізь робітню приходила і відходила.

— Раньше було так, але мені того вже забогато стало.

— Чого забогато? Що таке він там робить?

— Він мене зачіпає.

— Зачіпає? Як і чим зачіпає? Зубами? Кусає тебе? Ти ще не привикла до того, що тебе хлопці зачіпають?

— Зачіпають, але не цілують.

— Михайло тебе цілує?

— Не цілує, бо я дала би йому пястуком в зуби. Але хоче цілувати. Від кількох днів не можу прийти попри него, щоби він не силувався вхопити мене. Очивидно, як при тім нема нікого. Як він в робітни, то я не переступлю порога і до краму тамтуди не буду ходити. Волю навкруги улицею.

— Сказати йому, щоби не займав тебе?

— Я йому сама скажу, але так, що йому свічки стануть в очах! — дівчина сказала, погрожуючи в сторону робітні пястуком.

— Біжи, Олено, до тата і скажи, що приїхав пан Богдан Хмельницький, товариш тата з молодих літ. Питає, чи тато прийме його у себе.

Дівчина вибігла на улицю.

— Та Олена має щастє до хлопців — Тодір промовив до Хмельницького. — Щастє і клопіт, бо не годна обігнатися. І наш челядник, бачу, загорів до неї.

— Не диво, бо гарна, — Хмельницький відповів. — Богато світа треба би зійти, щоби побачити другу таку красуню. Ваш челядник мусів би бути з дерева, щоби на вид такої краси не закіпіла його кров. Я старий, а мабуть не видержав би. Як би з нею зійшовся без свідків, то хто зна, чи силоміць не поцілувавби... Хоч би за те дістав, як вона грозить, тим її пястучком в зуби.

— Прошу! — Олена крикнула станувши на порозі краму. — Майстер дуже втішився, коли вчув, хто прийшов до него. Заведу вас, бо ви може не знаєте, куди зайти. Треба крізь подвірє.

Хмельницький вийшов на улицю і пішов за Оленою. Брамою увійшла в каменицю, сіньми в подвірє. Пройшовши подвірє, увійшла в другі сіни і станула на сходах. Хмельницький все йшов за нею.

— Уважайте, — перестерігала його — бо в сих сходах деяка дошка вже витоптана. Можете сховзнутися і впасти.

— Тай вибити собі зуби, — Хмельницький додав.— Не знати, що прикрійше: чи вибити собі зуби об сходи, чи дати собі вибити пястуком гарної дівчини за вкрадений від неї цілунок?

Дівчина розсміялася.

— Гадаю, що прикрійше те друге, — відповіла. — Боюся, що Михайла се не мине.

— Чому дівочий пястук прикріший, як сходи?

— Як впадеш на сходах і вибєш собі зуб, то сталося нещастє. Допуст божий. Воно болить і шкода зуба, але не соромно. Як зуби вибє дівчина за нахабство, то не лиш болить, не лиш пропав зуб, але ще й сором.

— А я гадаю, що від дівочого пястука не так болить. Зубів, правда, було би шкода, але щоби соромно було не скажу.

— Як не соромно? Дістати пястуком в зуби не соромно?

— Як від кого і защо. Від гарної дівчини, ще й за цілунок вкрадений підступом чи насильством; не соромно й в лице дістати. За той удар лишиться відшкодованнє: солодкий смак на устах і любий спогад, який до смерти не згасне... Чи ти й мене вдарила би, як би я тебе поцілував? Мене старого ще й побратима твого батька?

— Мого батька? — дівчина спитала широко розплющивши очима. — [illegible] мого?

— А так. Твого батька. Ти сего це знаєш, бо коли я з твоїм батьком товаришував, то тебе ще на світі не було. Ну? Як би я тебе поцілував?

Дівчина спаленіла і призираючися Хмельницькому, хвилю не відповідала.

— Ну? — Хмельницький спитав ще раз, вдивляючися в її в него вліплені очи.

— Як би... як би ви поцілували мене?

— Ну? Ти й мені вибила би зуби?

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАШЕ ДУХОВЕНСТВО В АМЕРИЦІ.

Від якогось часу пішла горяча балачка за школу. Силкується наша іміграція розвязати питання, як піднятися в гору. Добрі люди плянують основну реформу школи через нові підручники, нову систему, учительські курси і т. п. Але мене дивує що ще ніхто не зачіпив одної квестії. Богато дописувачів скидають вину на дякоучителів, що вони не мають відповідної кваліфікації, хоча велика їх більшість є люди спосібні і здатні до учителювання. В життю нашої іміграції ще важніще становиско, ніж учителі, займають священики. Їх вплив відбивається на цілім нашім громадськім життю. Але чи всі священики мають відповідну кваліфікацію? Чи можна перевести централізацію шкіл і завести нову систему у школах, коли не поможуть у тому парохи? Чи може піднятися культурно така громада, у якій священик нетямучий? Чи може така парохія бути національно свідомою, у якій священик-ігнорант паралїжує усякий освітний рух? Чи можна виховати характерне поколїння на такій парохії, де священиком людина без правдивої освіти, самолюбна, трусовата, лукава і по рабськи хитра? Чи можна сподіватися якого-небудь добра від такого, що дивиться тільки на те, відки вітер віє, а своїм ідеалом вважає тільки своє власне добро і своеї рідні, коли така в нього є? Яка користь громаді із такого духовного? На жаль, на нашій іміграції є чимало таких людців, які ніяк не годяться на становиско священика.

Поки наша іміграція не потрафить розріжнити поміж недотепою а інтелігентним священиком, поти справа нашої ідойми буде завсіди храмати.

Українська гр.-кат. церква переживає тепер тяжкі часи, у які загнав її епископ Богачевський і його прибічники. Сам епископ се чистий еґоцентрик, який думає, що цілий світ довкола нього обертається. Таким буває звичайно слаба людина, яка дістається на високе становиско не через здібність, але через політичні хитрощі других.

І от та людина нанесла нам стільки заколоту і боротьби. І якаж причина, що через одну людину та боротьба ще досі не скінчилася?

Причина у тім, що поміж українським гр.-кат. священством є повно таких людий, які не мають ніякої підготовки до священичого стану. Є такі осібняки, яких цілим таланом є здоровий голос і знання читати і писати (кепсько!) по українськи. Коли треба придобритися народови, то вони похвалюються тим, що колись добре викидали гній зі стайні. Вони не хотять розуміти, що можна добре викидати обірник, а проте бути цілком невідповідним до ковальства, шевства, чи якого инщого ремесла, або і до духовного стану.

На одній парохії хвалять люди священика за те, що: „ото раз хлоп, сам своїми руками цілий бейзмент викопав''. За кількадесять долярів хтонебудь зробивби ту саму роботу, але скажуть, добрі люди, якою духовою поживою годує вас ваш пан-отець?

В одній громаді чваняться люди, що ніякий священик не говорить так щиро проповіди, як їхній, бо по кождім реченню аж мусить сплювати від натуги, а „церковники'' зараз по проповіди мають роботу із шматками на тім місци, де проповідник стояв.

Ті хитрі одиниці, які не бачили ніколи ніякої властивої школи, знають добре одно, а саме добрячу вдачу наших людий.

Коли приходиться їм дуже тісно, тоді зачинають публично плакати: „Ой мої бідні діточки, моя нещасна родина!'' А поправді, то не один з них богач на всю губу і якби мав хоть трохи характеру, то мігби цілком сміло стати поруч із народом в обороні свого обряду і національного добра нашого. Але у тім біда, що у таких осібняків не тільки пусто в головах, але таксамо порожні є їх серця, зимні для усього, крім свого власного „я''. Вони мають свій рай в Америці і через той рай підпирають епископа, бо бояться, щоб не вигнано їх із нього. Вони булиби таксамо вірними і Польщі і Москві, якби це було в їх інтересі. Дехто з них вже служив цареви і болотом обкидав Україну і унію з Римом, але що було лучше на гроші, то „присоединився'' до української гр.-кат. церкви. За гроші був православним ереем, через гроші перейшов на католицьку віру, а тепер за особисту користь держить із епископом, бо міркує, що так найбезпечнійше.

Друга ґвардія епископа це монахи, з яких деякі втекли з монастирів і забрели до Америки. Між ними є такі, що вивчилися читати по українськи аж тут в Америці. Ці бувші черці набрались у своїх учителів Єзуїтів погорди для народних справ і дістали дуже вузкоглядне образованє із великим замилуванием до всіляких латинських прицiпок. Вони виховують нарід в середновічнім фанатизмі, а за свій ідеал мають складаннє гроший. На латинську моду закладають всілякі сестрицтва і братцтва і при їх помочи тримають нарід в покорі і страсі перед церковними карами. Ідеалом епископа Богачевського булоби мати таки справдішних монахів парохами, які не ховалиби гроший для себе, але передавали йому до заряду і ужитку. Ці бувші монахи не мають ніякого критичного змислу і вважають найзвичайнійші розпорядки Риму, або навіть тільки епископські, як незрушимі догми віри.

Протест проти несправедливих дисциплінарних рішень вони вважають за такий самий гріх, як от богохульство або святотацтво. Виховані в духовім рабстві, вони й досі вважають сліпе послушенство владі за найбільшу чесноту. Екс-черці це люди дуже малого знання, бо вони привикли думати, що не варта нічого читати, що світське. Вони не читають своєї історії, не люблять Хмельницького та Шевченка, бо вони „шизматики'', а Україну признaлиби хиба тоді, якби вона окатоличилася.

Подібні до них, але не цілком, є ті священики, які переняліся системою виховання новітного епископату в Галичині. Між ними є ріжні типи, але усі сходяться в одному, а саме в осередній любови для себе самих.

Колись, як ще в семинари не було езуїцьких впливів, молоде духовенство виходило на світ із ідеями любови і праці для свого народу. Вони закладали читальні, спілки, уряджували відчити і віча, орґанізували нарід економічно і політично.

Повіяло новим духом від св. Юра і з семинара виходять невиглаѕки, яким вщіплено у душу нездоровий релігійний фанатизм. Ненависть до усього, що некатолицьке, байдужність до долі нації, поклін перед силою Риму — це новочасне вихованнє галицьких питомців.

Чимало отряслося із затроєння, але в богато це отрясення перетворилося в брудний, фарисейський цинізм.

Американське життя вчинило фанатизм смішним, глупим, нехристіянським, але по усуненню його оставило в души порожнечу, яку замістив всевладний еґоїзм.

Такий панотець, навчившися анґлійської мови, стає вдавати із себе лучшого Американця, ніж ті, що тут вродилися і зросли. Саме так, як знімчений Юрко. Якеж воно вигідне! Не потреба вмішуватися в українські справи, не наражуватися нікому, а тільки міркуєш, де покласти гроші: чи на фарму у Флориді, чи на лоти, чи спекулювати на біржі чи на чім иншім. Що вийде із такого спускання на дно, байдуже. По моїй смерти хай буде і потоп! А на мое життя вистарчить і що року прибудуть нові тисячки!

А є й такі типи — чув їх проповідь — що як говорить, то так аж тиснуться слова: „якаж це січка!''

Поперекручує, покалічить рідну мову, обертає на словеньське і попсований американський жарґон, а зміст! Ні пришив, ні прилатав, гладить і лиже, хвалить себе і всіх і вся, і католиків і протестантів і гіпнотистів — свічка Богу, свічка чорту — амінь!

Оттакі типи роками цілими сидять вигідно по парохіях і кормлять свої стада половою та січкою на здоровля! А ви кажете, що школи треба дітям. Так, треба школи, але не тільки дітям; а й до дітий не добудетеся із такими панотцями! Та ще вважайте, що священик це репрезентант Українців перед Американцями. І ото всі ті іґноранти представляють нас перед чужинцями!

Епископ Богачевський конопадиться дуже за американськими хлопцями до семинара. Ми маємо вже кількох тутешних уроженців священиками, але чи це справді ідеальний тип?

Не велика штука навчитися анґлійської мови інтелігентному священикови, але не така легка річ набути всестороннoго знання, яке будь що будь дає старий край. А те знання і знання української мови, історії і звичаїв де-де важніщі, ніж заінтересованнє священика бейзболом і другими спортами.

Священик повинен знати дуже богато, щоби тим своїм знаннем міг заімпонувати американській молоді і через те мати вплив на її виховання. Американська молодіж перебачить недобру вимову, але ніколи не простить прямої глупоти свого душпастиря.

І коли хочемо мати добрих священиків із американських хлопців, то повинні ми посилати їх по укінченню „гайскул'' до старого краю на богословіє.

Коротко, в українській гр.-кат. церкві одні священики се чисті іґнoранти, або на пів темні монахи; другі люди, затроєні езуїцькою системою, введеною до семинаря новим епископатом, а треті це люди, які хочуть добра церкви і народови, але не завше мають досить самопосвяти.

Коли народ постоїть рішучо в обороні свого права, своеї церкви і національности, тоді побідить певно і поступить семимилевим кроком в сторону поступу. Тоді дубе й краще духовенство. Треба всегда памятати, що ані темняки ані безхарактерні ніколи не можуть бути його ушпастирями, коли життя нашої іміграції має стати правдиво здорове. Темнота і лукавство не принесуть нам ні освіти ні любови до свого народу!

Ідем.

---o---

ПРОТИ НЕПРАВНОГО ВЖИВАННЯ СТРІЛЕЦЬКОГО ІМЕНИ.

Переглядаючи українські часописи, подибую часто дописі чи звідомлення, які підписують дописувателі з додатком „бувший стрілець'', або „бувший член У. А.'' Рівнож і на вічах, зборах, або при инших нагодах виринають дуже часто ріжні люде, що покликуються на те, що вони служили в Українській Армії. І, як це вже не раз можна було завважати, є богато між ними таких, які ніколи в Українській Армії не були. Це явище було одною з причин, які спонукали бувших членів Української Армії утворити станову орґанізацію. Тепер вже є така орґанізація під наз. „Стрілецька Громада''. Майже в кождій головнійшій місцевости Америки й Европи потворились відділи Стр. Громади під наз. „Стрілецький Гурток''. Членом Стрілецької Громади може стати кождий, хто дійсно повнив службу в рядах Української Армії. Тим більше, що орґанізація стоїть на аполітичнім ґрунті. Орґанізація та точно провірює всі дати відносно служби стрільця в українській армії (в членськім листку вимагається доказів, і свідків, що він служив у рядах У. А.). Хто такого листка не виповнив або відослав зі зазначенням, що виповнити не може, без подання причини, — не повинен вживати стрілецького імени.

В. Петрусик,
член Стрілецької Громади
в Филаделфії, Па.

З ЖИТТЯ ГОЛЯНДЦІВ.

---o---

Як лише переступимо границю і почуємо протяжні горляні звуки голяндської мови, побачимо місцевости зовсім інакші, як у сусідуючих державах. У голяндських містах звичайно нема поверхових домів, а на передмістях окремих віль. Це тому, що мочаристу землю відібрали Голяндці морю. Як лише копати кілька стіп глибше, **показується вода.**

Тому будують прохідні вузкі ряди домів для одної, найвище для двох родин. Доми не мають ані пивниць, ані сутерин. Такий спосіб будування домів улекшує голяндській господині домашню господарку: вона не знає, що то „загальне прання'', бо нема кухні для прання, ані спеціяльного стриху для сушення білля. По всіх голяндських містах в понеділок рано їздять вози пралень, щоби забирати брудне білля, а випране, біле як сніг привозять до дому. Пральні не нищать білля ріжними гострими порошками.

І в інших справах Голяндки стараються облекшити собі життя, тому не занедбують чоловіка і дітей, як то трапляється в інших народів. Голяндська жінка не ходить день за днем на закупно. В Голяндії їдять здорово, богато, але просто. Недільна печення вистарчає часом майже на цілий тиждень. В обідну пору гості не приходять, хоч родина відвідує себе часто. Вони сходяться щойно около 8-ої години вечером, після головного обіду, який їдять між 6 і 7 годиною вечером.

Гостей приймають маленькими тісточками і тортом, а потім для мужчин дають пиво, для жінок найрадше цукорки на маленьких тарілочках, до цього чай, скільки хто хоче. Чай, то найважніще. Від вчасного ранку стоїть приладжений чайний столик, прикритий ніжною маленькою скатертю, щоби не присідав порох. Ніжну чайну посудину миє все сама господиня, в їдальні є уладження для полокання посуди, звичайно скрите в стінній шафі. Взагалі ціла хата обставлена стінними шафами. Стіна між двома кімнатами ціла занята такими шафами. Але посудини Голяндці не мають так богато, як інші народи. Бож і навіщо богато посудини, коли в Голяндії приймати гостей не є в звичаю.

Навіть весілля відбувається скромно. Цікаве, що хоч довгі заручини є в звичаю, але рідко коли зривають їх. Із судженою сина в домі свекрів обходяться з деякою етикетою, а тикають її щойно перед самим весіллям. Голяндці не знають ані святочних заручин, ані заручинових дарунків. Це задержують собі на пізніще: на весілля. Тоді, щоправда, молодят приймають по черзі всі своякм й обдаровують дарунками. Треває це яких 10—14 днів, але все лише в тіснійшій родині. Весілля також не є виїмкою. Молодята їдуть до шлюбу з батьками, тестем і тещею, але не автом (яке в Голяндії загально поширене), лише старомодним елеґантним возом. Шлюб дає бурмистр у ратуші, при чому виголошує коротку святочну промову. Після такого шлюбу, як хто собі цього бажає, відбувається ще вінчання в церкві.

Релігія в Голяндії приватна справа. Нарід ділиться на богато сект, які взаїмно гостро поборюються. І в найбільших часописах можна подибати питання: В якій мові спокушав змій Еву у раю? Але богато читачів може і не знає нічого про змія, бо в шкільній програмі нема науки релігії. Навчання релігії полишається родині, а не кожда родина дбає про те.

Зрештою голяндська школа дуже добре зорганізована. Ще від 1885. року програма навчання дівчат таксама як хлопців. Навіть по найменших місточках є вища школа, яка у вищих клясах ділиться на реальні і ґімназіяльні курси, а ходять на них разом і хлопці і дівчата. З того ще ніколи не траплялося щось недопустимого. Кінцевий іспит мусять здавати і такі дівчата, що не гадають студіювати.

Підчас війни збільшилося було число дівочих занять, тепер знову зменшилося, а то завдяки доброму господарському положенню краю. Чоловіки стільки заробляють, що можуть женитися й удержувати родину. Замужна жінка має вигідне життя, радо плекає кімнатні цвіти, що є найгарніщою прикрасою її кімнати. У гостину і за орудками часто їде Голяндка байсиклем, але зрештою не дуже радо займається спортом.

Приємною розривкою для жінки є подорож до кольоній (Нідерляндських Індій) елеґантними голяндськими кораблями. Кожда родина має в кольоніях родинні або господарські взаємини. Можна сказати, що життя голяндських жінок по чистеньких, оживлених містах, без пересадного люксусу, але також без жури, є приємніще як життя жінок богато інших народів.

ПРИГОДА З ВОВКАМИ.

(Казка).

Колись, дуже давно, не було зелізниць, як от тепер, тому люде мусіли все доставляти возами, чи що треба було відвезти на продаж, чи привезти з иншого краю. Така подорож нераз тревала два або і три місяці.

Отож одного разу виїхало так з села кілька фір зі збіжжам. А було се зимою. Доїзджають вони до ліса і бачать, аж тащить вовчисько барана до ліса. Подивились всі вони на се і нічого, але врешті один з них таки не видержав, а зіскочив з воза і закричав:

— Тюй-га, тюй-га, — та за вовком і відбив барана.

Їдуть вони так дальше, віхали в ліс і ані їм в думці про вовка. Аж тут десь-не-десь з корчів вискочила ціла гурма вовків і обскочила того, що відбив барана, так, що дальше не поїде.

Застрашився чоловяга, не знає, що робити і як оборонитись. Але другі зараз йому порадили. Вони сказали:

— Се кара за те, що ти відбив у вовка барана. Тепер візьми і віддай їм одного свого коня, то вони тебе лишать в спокою.

Послухав чоловік, випряг одного коня і віддав вовкам. Ті взяли і повели коня в ліс. Другі господарі взяли з його воза кілька мішків на свої вози, бо для його одної конини було за тяжко, і поїхали дальше.

Доставили вони те збіжжа на місце призначення і вертають тою самою дорогою до дому. Їдуть через той ліс, а коли приїхали на те місце, де вовки забрали коня, сказав пошкодований господар:

— Прошу вас, мої сусіди, задержіться тут на хвилинку, я пійду і хоч на кости погляну по мойому коневі.

Всі вози задержались, а він пішов лісом. Іде він щораз дальше в ліс, розглядається, чи де не побачить білих костей, але нічого не видно. Так зайшов він аж на якусь поляну. Дивиться, а там ціла гурма вовків, а посередині між ними його кінь і якийсь старенький дідусь з білою, як сніг бородою.

Настрашився господар і хотів утікати, але дідусь його побачив і махнув рукою, щоби підійшов. З великим страхом він почав наближатися, а вовки на него тільки очима кліпають. Коли він вже був досить близько, сказав до него старець:

— Забери собі свого коня і їдь щасливо до дому, але памятай, щоб ти більше не важився зачіпати того, хто тебе не зачіпає.

Взяв чоловік свого коня за гриву, подякував старцеви (а се був святий отець Николай) і на превелике здивування своїх сусідів повернув з конем до возів.

З того часу він постановив собі в нікого поживи не відбирати.

Катря Новосад.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Жертви переслані на край до Обєднання в місяцю марті 1927.

1. **Гартфорд, Конн.** д. Павло Курко переслав збірку від Бр. св. І. Хрестителя, від. 277 У. Н. С. на Рідну Школу 20.00

2. **Йорквіл, О.** д. Николай Зарічний переслав збірку на Рідну Школу 5.00
Зложили по $1: Іван Станько, Василь Яремцьо, Петро Федаш, Никола Зарічний і Андрій Йочан.

3. **Акрон, О.** Впреп. о. В. Коритовський переслав збірку на Рідну Школу 5.00

4. **Мінеаполіс, Мінн.** др. Волод. Клодницький переслав збірку на Рідну Школу заходом Укр. Нар. Дому $52.25, а на хрестинах у гром. О. Скірки $11.40, разом 63.65

5. **Янгставн, О.** д. Антін Когут переслав збірку на Рідну Школу 10.00
Зложили: Антін Когут $2; по $1: Іван Григорчук, Ник. Ванник, Ів. Кравець, Мих. Скиба, Дан. Маринич, Вас. Зубаль і Дм. Романко; по 50 ц.: М. Бурка і І. Фецил.

6. **Шамокін, Па.** Впреп. о. М. Олексів переслав збірку від колядників с. Брейди, Па., на Р. Школу 10.00

7. **Спрінг Валі, Н. Й.** д. Кость Ільків переслав збірку на Школу $20, на Сироти $15, на Інвалідів $10 і Тов. Просвіту $3.25. Разом 48.25
Зложили по $2: Іван Брега, К. Ільків, А. Кашинський, К. Роговський, М. Терпеливиць, Н. Загадайко, Д. Гнилишин, І. Кріль, І. Порубалюк, Ілярій Сивенький, Ст. Москаль, М. Смолій, Йосиф Роговський, Пазя Мирдак; П. Бандура $1.25; по $1: Й. Цаповський, К. Ільків, Петро Махомета, Ілярій Сивенький, Юлія Кирпчак, К. Роговський, Йос. Роговський і Домінік Ліщинський; по 25 ц. Іван Кріль, Лукаш Кріль, Стефан Москаль, Михаїл Терпеливиць і $10 діточа коляда; заколядував Іван Брега.

8. **Янгставн, О.** д. Юрій Присташ переслав від Романа Гіля на Рідну Школу 1.00

9. **Аллентавн, Па.** Впреп. о. В. Довгович переслав збірку з церкви Непор. Зач. на Р. Школу 20.27

10. **Аллентавн, Па.** д. Григорій Пипюк переслав на Рідну Школу 4.00
Зложили: Гр. Пипюк $2 і Ів. Собчак $2.

11. **Бейон, Н. Дж.** Впреп. о. Іван Захарко переслав збірку на Просвіту і на будову Укр. Дому в Яворові 28.00
На Просвіту зложили по $2: о. Ів. Захарко, Петро Борис, Олекса Маньків, Андрій Бирич, Іван Лабай, Николай Сеник, Стефан Липа, Андрій Рейшар, Стах Щомак. На будову дому зложили по $2: Впреп. о. Ів. Захарко, Павло Бушко, Петро Борис, Николай Сеник і Андрій Рейшар.

12. **Нантікок, Па.** Впреп. о. В. Петрівський переслав збірку на промислові ремісничі школи 15.00
Зложили: Юрій Гулович $4; по $2: о. Н. Струтинський, Д. Підкова, Ник. Леськів, Мирон Сокільський, о. В. Петрівський і Йосиф Заяць $1.

13. **Гартфорд, Конн.** д. Петро Драпак переслав збірку на Школу і Інвалідів 36.75
Зложили: Д. Каганю $6; В. Данилів $5; о. М. Кузів $4; П. Драпак $2; по $1: Й. Саган, С. Крілина, С. Мотиль, А. Королишин, М. Дерих, В. Мовчук, Л. Апанович, А. Бутрітос, З. Процик, П. Швець, Н. Григус, А. Мартинюк, В. Мовчук, П. Медвідь; по 50 ц.: К. Ярусевич, О. Вешневська, Н. Корінь, Гр. Королишин, В. Чипило, С. Шаркевич, П. Бидлин, Й. Бойчук, Д. Йордан; по 25 ц.: А. Говорун, Д. Гринчук, В. Салецький, М. Карась і В. Мілевич.

14. **Стамфорд, Конн.** д. Мих. Сливинський переслав збірку, зібрану на запустах, на народні цілі 11.00

15. **Гейзелтон, Па.** д. О. Костюк переслав $1 від Онуфра Шараварко на Рідну Школу 1.00

16. **Толідо, О.** д. Йосиф Розщіпка переслав збірку на Інвалідів .. 9.25
Зложили по $1: М. Вітушинський, Н. Білан, Ф. Жуковець; по 50 ц.: М. Космина, Д. Бобак, М. Блясецький, Н. Скотинський, В. Савчук, О. Петришин; С. Березовський 30 ц.; по 25 ц.: Г. Миськів, Й. Розщіпка, Н. Юркевич, М. Войнар, В. Фурбаль, К. Перій, П. Луців, В. Нистрович, К. Стефанишин, М. Корнова, Д. Туркіц; Ф. Пишняк 20 ц.

17. **Карнегі, Па.** Впреп. о. мітрат Й. Жук переслав на народні цілі 68.15

18. **Ню Йорк, Н. Й.** д. Андрій Іванишин переслав збірку на Інвалідів від Укр. Православного Церковного Обєднання 25.00

19. **Аллентавн, Па.** Впреп. о. В. Довгович переслав збірку на Рідну Школу з Бетлегем, Па. 13.25

20. **Шікаго, Ілл.** д. Петро Жовтірчак переслав збірку на Рідну Школу 151.50
(Імена жертводавців проголошено дня 17. марта 1927).

21. **Бріджпорт, Па.** д. Теодор Голубенний переслав збірку від сотні 4, І Окр. Січ. Організації, з каси $10, з Народ. Податку $15 і окремо ще $6.50. Жертвували по $1: І. Довган, Мих. Чарнецький, В. Пухта, Л. Сарабун, П. Козак, Т. Голубенний; по 50 ц.: В. Козак. Призначено на Рідну Школу $12, на Інвалідів $10 і на Революційний Фонд $10. Разом 32.00

22. **Рософрд, О.** д. Николай Бобак переслав на школу, збірка в церкві 1.75

23. **Бостон, Масс.** Збірки: на Рідну Школу $30, Інвалідів $30, Сироти $30 і Боевий Фонд $28.50. (жертва проголошена 21. марта 1927), разом 118,50

24. **Лорейн, О.** д. І. Чмирид переслав збірку на Інвалідів 1.75
Зложили по 50 ц.: Іван Чмирид, К. Зварич, Ілько Бігун, Анаст. Чмирид.

25. **Бронкс, Н. Й.** д. Ник. Дзюма переслав на фонд Укр. Революціонера 2.00

26. **Вунсакет, Р. Ай.** д. М. Скибінський переслав вкладки на Просвіту 10.00
Зложили: М. Камфонік, А. Сусла, І. Познанський, М. Скибінський, І. Камфонік.

27. **Бріджпорт, Конн.** д. Петро Сливінський переслав збірку на Рідну Школу 6.00
Зложили по $1: Іван Шевчук, Ів. Сенько; по 50 ц.: Дмитро Павлишин, Анастазія Бих, Анна Ключенко, Олекса Наконечний, Вас. Мушак, Петро Сливінський, Мих. Мандрона; Ксеня Шевчук і Іван Гамлій по 25 ц.

28. **Сиракюз, Н. Й.** д. Іван Лесюк переслав збірки: з коляди $32.15, з балю прихід і Народ. податок, розділено як слідує: Рідна Школа $80, Інваліди $100, Вязні $100, памятник Франка $10 і Тов. Просвіта $10. Разом 300.00
Зложили по $2: А. Гучко, о. Е. Сидоряк, Русько-Укр. Клюб; по $1: Г. Федорук, О. Кирик, Г. Бедзіш, І. Лесюк, М. Малімон, Д. Матвійчук, В. Сеньків, Д. Кіт, М. Клюсик, Г. Маринюк, Б. Тиктор, О. Шкляренко, Ф. Дячук, С. Векарук, Н. Мельник, Т. Герчак, С. Костюк, В. Каній, О. Шмокалюк, Д. Мацко, М. Дембіцький, В. Гарматюк, Г. Туркевич; по 50 ц.: П. Парибус, К. Рибак, Н. Гальчин, Я. Гайдук, Н. Хрім; І. Опар 40 ц. і І. Панькович 25 ц.

29. **Мікіспорт, Па.** Укр. Народний Комітет переслав на Рідну Школу $79, а на Інвалідів $50. Разом 129.00

30. **Централія, Па.** д. Іван Чепа переслав на Рідну Школу 74.50

31. **Оліен, Н. Й.** Тов. Запорожська Січ переслало на Народний Податок 25.00

32. **Ню Йорк, Н. Й.** д. Федь Стефанів переслав вкладку на Просвіту 2.00

33. **Шенандоа, Па.** д. Николай Бабяк переслав збірку на Рідну Школу, зібрану на хрестинах у п. Николая Максимчука 22.80

34. **Павтукет, Р. Ай.** д. Г. Василів переслав збірку від Тов. ім. Івана Франка, від. 73 У. Н. С., на Рідну Школу 23.00

35. **Джерзи Сіті, Н. Дж.** д. Николай Пігура переслав збірку на Народний Податок 17.00
Зложили: Григ. Федів $1.50; Стефан Кіцей $1; по 75 ц.: Николай Пігура, Іван Грубець, Григ. Шустикевич, Василь Маланяк, Олекса Кухар, Левко Дума; по 50 ц.: Семко Гук, Левко Кулич, Михаїл Турчинський; по 25 ц.: Вас. Гіль, Олекса Яцків, Юрко Марків, Ів. Бобовник, Юрій Гук, Григ. Гуменюк, Семко Сайчук, Йосиф Жарський, Яків Сай, Андрій Сайчук, Роман Булик, Григ. Дячик, Мих. Салюк, Онуфрій Колісник, Григ. Трусевич, Ник. Заяць, Григ. Шемлій, Йосиф Салюк, Андрій Буско, Ізидор Василюк, Максим Стегніцький, Стефан Кот, Іван Миць, Йосиф Кірат, Доцька Захарейчук, Стефан Гріца, Антін Ярош, Андрій Мазур, Андрій Корнило, Петро Магура, Павло Грабар, Андрій Кірат, Ник. Леуш і Андрій Горик.

36. **Стратфорд, Конн.** д. Будник Михайло зложив на Рідну Школу 1.00

37. **Бруклин, Н. Й.** Укр. Демократичний Клюб Ситизенів зложив на Рідну Школу 90.75

38. **Когус, Н. Й.** д. Данило Залопаний переслав збірку від Укр. Амер. Клюбу на фонд Інвалідів 11.25

39. **Ню Йорк, Н. Й.** Січовичка Ч. Січи Марія Мирка зібрала на Просвіту в Мельні 24.60

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА,

відбувшогося в днях від 16.—18. лютого 1927 р.

(Продовження)

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛ. ФІН. СЕКРЕТАРЯ ВІД 1. ЛИПНЯ ДО 30. ГРУДНЯ 1926 Р.

П Р И Х О Д И:

	Вкладки від членів	Проц. від морґечів	Проц. від бондів	Проц. із банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ин.	Сплата морґечів	Сплата бондів	Сплата позички	Календар	Рент	Разом
Липень	29.750.15	4.634.80	720.00	1.846.83	1.650.00	154.07	1.100.00		25.00			39.880.85
Серпень	29.839.39	3.444.79	1.218.00		600.00	238.82	785.00	3.932.00				40.058.00
Вересень	29.880.70	3.723.40	1.145.00		500.00	229.93	2.460.00					36.226.66
Жовтень	30.006.97	5.925.90	2.209.71		195.00	238.03	34.527.50					73.103,11
Падолист	30.157.45	2.548.96	2.332.24		1.812.50	170.65	1.042.50	17.191.25				55.255.55
Грудень	30.428.26	2.286.50	1.091.19	2.763.00	315.00	226.22	1.935.00	11.000.00	6.000.00			63.403.27
Разом	180.062.92	22.564.35	8.716.14	4.609.83	7.907.50	1.257.72	41.850.00	32.123.25	6.025.00	3.923.10	600.00	307.927.44

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд запомоговий	Фонд конвенц.	Фонд сирітський	Морґечі	Бонди	Фонд народний	Позички	Календар	Рент	Разом
Липень	9.500.00	10.661.30	1.075.00		400.00	15.000.00						36.636.30
Серпень	7.850.00	4.448.42	550.00		3.118.65							15.967.07
Вересень	6.935.60	5.093.13	800.00		406.71	65.100.00						78.335.44
Жовтень	7.500.00	4.444.54	650.00		1.781.60							14.376.14
Падолист	12.275.00	4.679.32	875.00		690.00			200.00				18.719.82
Грудень	13.431.82	9.480.10	1.025.00		1.557.70	6.900.00		500.00				32.894.62
Разом	57.492.42	38.806.81	4.975.00		7.954.66	87.000.00		700.00				196.928.89

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем 30-го червня 1926 остала	$280,832.92
Прихід від 1. липня до 30-го грудня 1926	307,927.44
Разом	$588,751.36
Розхід від 1-го липня до 30-го грудня 1926	196,928.89
Готівка з кінцем грудня 1926 остає	$391,822.47

Льокація готівки в банках.

Provident Inst. for Saving, Jersey City, N. J.	$ 657,08	
Elizabeth Banking Co., Elizabeth, N. J.	11,847.96	
German Mutual Saving Ass'n, Elizabeth, N. J.	18,638.47	
Linden Nat'l Bank, Linden, N. J.	20,689.34	
Linden Nat'l Bank, Linden, N. J.	206,237.18	
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	758.99	
Nat'l State Bank, Elizabeth, N. J.	2,722.91	
Peoples Nat'l Bank, Elizabeth, N. J.	2,573.79	264,125.72
Фонд резервовий:		
Dime Trust Co., Shamokin, Pa.	$ 3,478.81	
Union County Trust Co. of New Jersey	11,255.67	
Nat'l State Bank, Elizabeth, N. J.	30,985.90	
Linden Nat'l Bank, Elizabeth, N. J.	1,829.62	47,550.00
Фонд запомоговий:		
First Nat'l Bank, Jersey City, N. J.	$ 11,486.60	
Unoin County Trust Co., Elizabeth, N. J.	8,900.21	20,386.81
Фонд сирітський:		
Market St., Shamokin, Pa.	$ 2,960.98	
Peoples Trust Co., Shamokin, Pa.	5,674.06	
Union County Trust Co., of New Jersey	11,204.57	19.839.61
Фонд конвенційний:		
Linden Nat'l Bank, Linden, N. J.	$ 12,988.26	
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	14.19	13,002.46
Фонд адміністраційний:		
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.		21,623.29
Фонд народний:		
Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.		5,294.59
Разом готівка в банках		$391,822.47

Інвестиція готівки в морґечах:

Зднем 30. червня 1926 було інвестовано в морґечах	$740,522.50
За час 6 місяців інвестовано в морґечах	87,000.00
Разом	$827,522.50
За час 6 місяців сплачено морґечів на суму	41,850.00
З днем 30. грудня 1926 р. остало на морґечах	$785,672.50
Бонди:	
З днем 30-го червня 1926 р. остало на бондах	$394,124.48
За час 6 місяців вийшов річинець бондам	32,123.25
З днем 30-го грудня 1926 р. остає на бондах	$362,001.23

(Дальше буде)

ВІДОЗВА.

ВІД КІЛЬКОХ ДНІВ появляється в нашій часописи **„ОПОВІСТКА"**, в котрій проситься наше українське громадянство тут на іміґрації о надіслане до адміністрації Свободи своєї адреси і професії для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Щоб улекшити сю справу нашим ріжним професіоністам та підприємцям, понизше подається для сеї цілі купон і проситься кождого і всіх разом точно його виповнити, вирізати і прислати до адміністрації Свободи.

При сім хочемо заявити, що сим хочеться осягнути дві цілі: Перша, подати в календарі на 1928 рік головнійші професії, культурні підприємства фінансові інституції, кооперативи і инші громадські установи поважнійшого характеру. Друге: перевести ревізію всіх українських бизнесменів в Америці, щоби мати поняття, як ми стоїмо тут під зглядом індустрії і торговлі.

Безперечно, не всі Українці бизнесмени читають наш орган і тому отсею дорогою звертаємося до сих, що її читають і будемо просити, щоб кождий з них заохочував в свойому місті виповнити сей купон або подати на письмі кождого Українця, що провадить бизнес подати його до нашої адміністрації.

К У П О Н.

....
(Напишіть під яким іменем провадите свій бизнес чи професію)

....
(Що за бизнес чи професію, маєте).

....
(Тижневий оборот).

....
(Адреса)

Виповніть повисший купон і зашліть до: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВІДОЗВА

до односельчан зі села Гориглядів, повіту товмацького.

Отсим подаю до відома всім своїм краянам, що я дістав листа з краю з рідного села, у якім то листі вони просять нас о поміч при будові Народного Дому. Тому я прошу всіх односельчан, щоб вони по своїх місцевостях занялися збіркою на ту ціль і щоб зібрані гроші висилали на руки голови Читальні в Гориглядах. Нас тут в Скрентоні лише двох, то не можемо богато зібрати, хоч зробимо, що дасться, але в инших місцевостях наших людей більше, то нехай вони відповідно піддержать роботу в нашім селі.

Лист з краю звучить так:

„Ми тут в Гориглядах, як і по инших селах, накінець зрозуміли вагу і потребу освіти і організації. Ми заложили у себе товариство „Просвіта" і кооперативу „Чайка". Обі організації добре розвиваються, та для того, щоб цілком стати на ноги, нам потрібна конче ще власна хата, де ми моглиб приміститися. Тому ми постановили збудувати в селі „Народний Дім". Годі вже нам далі тинятися по чужих кутах.

„Вас, дорогий наш земляче, Федоре Микитин, та вашого брата Кіндрата просимо, щоб Ви занялися по змозі збіркою. Колись і Ви будете радіти, як дізнаєтеся, що в рідним селі за Вашою помочею стане Народний Дім, з якого буде ширитися освіта на все село. Тут вже не одна місцевість побудувала собі власну хату для своїх товариств, лиш ми ще належимо до тих нещасних комірників, що сидять у чужих. Зі сусідних сіл люде писали до своїх братів за море і дістали від них поміч, так і ми в нашій біді звертаємося до Вас.

„Скрізь по українських селах почався тепер кооперативний рух. Люде закладають свої товариства та спілки і гуртуються в своїх організаціях. Від того напав великий страх на тих старозаконних торговців, що все обдирали наш нарід. Вони стараються зробити конкуренцію нашим кооперативним склепам і для того мали дістати з Америки від таможних жидівських організацій 65,000 долярів. Та ми не даємося і люде кріпко держаться свого.

„Як дістанете того листа, повідомить нас, як це буде і від себе заохотіть наших заморських братів, щоб нам помагали і піддержали нас у нашій роботі.

„Здоровимо Вас щиро:

„Федір Семенів, син Проця, голова читальні „Просвіти"; Дмитро Підгірний, Никола Микитин, син Стефана, голова кооперативи „Чайка".

„Листи просимо адресувати: Читальня Просвіти в Гориглядах, почта Коропець, Галичина".

Як вже сказав я на початку, нас в Скрентоні є лише двох: я, Федір Микитин, і Іван Лисик. Ми зробимо все, що в наших силах, але теж просимо других наших односельчан попрацювати для цеї доброї справи. Хтоб хотів з нами переписатися, то нехай пише на слідуючі адреси:

Fedor Mykytyn,
2120 Jackson St., Scranton, Pa.
або John Lysyk,
311 Cameron Ave., Scranton, Pa.

ЗАЗИВ

ДО НАШИХ БРАТІВ УКРАЇНЦІВ З СЕЛА КОЗІВКИ, ГАЛИЧИНА.

Вже шість літ минуло від закінчення війни. Хоть настав вже мирний час, не можна ніяк в нашій громаді розпочати якоїсь праці на поли народнім, чи економичнім. Вже в минулім році дійшли ми до переконання, що головною причиною сего є брак власного дому, де моглиб відбуватись сходини членів, вистави, та концерти. Постановили ми братися до будови. До сего часу зібрано в громаді поверх 500 дол. Тяжкі відносини матеріяльні в краю не позволяють на більші жертви. Зібрана сума вистарчить заледви на купно площі під будову. Саму будову треба би відложити на яких пять чи шість літ. Щоби приспішити сей час, видрукували ми листи на дрібні збірки, котрі розсилаємо і у нас в краю, до Америки і до Канади.

Просимо отже — допоможіть нам здвигнути у нас дім Просвіти, збирайте і найдрібнійші датки, а імена Ваші будуть записані в книзі Членів Добродіїв, щоб і грядучі покоління знали, за чиї жертви вибудувано в нашим селі святиню науки.

Пересилаємо з гори найщирійшу подяку за труд та жертви і здоровимо козацьким Гаразд!

Жертви зібрані просимо слати на адресу Василя Пасічника с. Ізидора, як касієра будови дому.

За Комітет Будови Дому Товариства „Читальня Просвіти" в Козівці:

Гринько Задорожний;
Андрій Дацик;
о. Антін Онуферко;
Василь Пасічник;
Микола Бунт;
Микола Дацик;
Іван Петрик.

„ЗА ОБРАЗУ" ПОЛЬСЬКОЇ АРМІЇ

Ще дня 25. X. 1925 р. вихованиці С. С. Василіянок у Кудринцях під проводом сестри Емілії Присляк, яка вже померла, і сестри Аркадії Варениця давали в читальні „Просвіта" в Михайлівці аматорську виставку під заг. „Св. Аккелина". З метою зобразити римського жовніра, який знущається над християнами, позичено в коменданта пограничної сторожі мундур польського жовніра, в якому виступала на сцені одна вихованиця. Наслідком донесення держ. поліції і прилучення до карного поступовання міністра військових справ обвинувачено сестру Аркадію Варениця за перступлення § 491 к. з. і артикулу V. зак. з 17. грудня 1862 В. З. Д. 8/63. Суд повітовий у Мельниці узнав її винною закинених проступків і засудив її на два місяці арешту з заміною на гривну у квоті 400 зол. Вирок повітового суду в Мельниці з дня 22. лютого 1927 р. ч. V. 115/27. затвердив також відкличний суд у Чорткові в дні 7. квітня 1927 р. Обвинувачену боронили, мимоходом кажучи, як у першій, так і в другій інстанції адвокати жиди, хоч і в Мельниці і в Чорткові є адвокати українці.

З огляду на специфічний кольорит цеї справи подаємо деякі місця з вироку. А саме суд в Мельниці прийшов до переконання, що сестра А. Варениця, як режісерка вистави „Св. Аккелина", убравши дівчину, що грала ролю римського ката, в мундур польського жовніра, наразила тим польську армію на прилюдне посміховище і закинула її погірдливі прикмети. До того підчас тої вистави співано нібито пісні, яких змістом було те, що Україна тепер у неволі, що на її землі панують вороги, яким українці, сини козаків, нині служать, але не спічнуть так довго, поки не викинуть ворогів і не увільнять України з неволі. Ці обставини потвердили свідки Роберт Мазуркевич і Ян Корпарка, постерункові поліції, а також Ілько Сухий і Микола Сухий.

Обвинувачена боронилася тим, що ката убрано в такий мундур, який можна було дістати, без наміру образити польську армію. Режісеркою вистави була не вона, а нині покійна сестра Емілія Присляк. Обвинувачена диригувала тільки хором. Інкримінована пісня про те, що Україна в неволі і т. д., це найзвичайнійша патріотично-релігійна пісня, яких друкувалося і друкується богато на сторінках діточого часопису „Наш Приятель". Пісня, що її співано того вечера, взята з „Нашого Приятеля", ч. 3. за березень 1922 р. і в ній абсолютно нема того, що закидає акт обвинувачення.

Як скаано вже вище, суд не прихилився до оборони обвинуваченої, не признав також справи передавненою, хоч від часу тої події минуло півтора року. Одинока облекшуюча обставина, яку признано, це те, що обв. А. Варениця не була ще зовсім карана. Таким чином обвинувачену засуджено на 2 місяці, згл. на 400 зол. кари.